

*Н. М. Махначова,
к. е. н., доцент кафедри менеджменту та адміністрування,
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця
І. Ю. Семенюк,
аспірант кафедри міжнародних економічних відносин,
Хмельницький національний університет, м. Хмельницький*

РОЛЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ У АДАПТАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ДО УМОВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ)

*N. Makhnachova,
Candidate of Economic Sciences, Associated Professor of department of management and administration,
Vinnytsia Trade and Economic Institute KNTEU, Vinnytsia
I. Semenyuk,
Postgraduate student, foreign economic relations department, Khmelnytskyi National University, Khmelnytskyi*

THE ROLE OF PUBLIC ADMINISTRATION BODIES IN THE ADAPTATION PROCESS OF ENTERPRISES TO THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION

У статті проведено дослідження розвитку регіональної економіки в контексті євроінтеграційних процесів. Проаналізовано діяльність органів публічної адміністрації Вінницької області щодо міжнародної співпраці та європейської інтеграції України. З'ясовано основні кроки регіональної влади щодо зміцнення зовнішньоекономічних зв'язків України та Вінницької області. Запропоновано головні напрямки забезпечення конкурентоспроможності регіону на сучасному етапі європейської інтеграції України.

The article studies the development of regional economy in the context of European integration processes. The activity of public administration bodies of Vinnytsia region in directions of international cooperation and European integration is analyzed. The key steps of strengthen of foreign economic relations of Ukraine and Vinnitsa region made by regional authority are shown. The main directions of competitiveness ensuring of the region at the present stage of European integration of Ukraine are proposed.

Ключові слова: європейська інтеграція, міжнародне співробітництво, зовнішньоекономічні зв'язки, публічна адміністрація.

Key words: European integration, international cooperation, foreign economic relations, public administration.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Однією з найсуттєвіших особливостей сучасного розвитку світової економіки є поглиблення інтеграційних процесів. Стратегічною метою України на даний момент є підвищення національних стандартів життя і демократичних засад до рівня європейських, що сприятиме вступу нашої країни до ЄС. Також особливу увагу потрібно приділити питанням адаптації вітчизняного виробництва до умов ЄС і захисту економічних інтересів українських підприємств.

МЕТА СТАТТІ

Мета публікації — дослідити роль органів публічної адміністрації у адаптації підприємств до умов євроінтеграції на прикладі Вінницької області.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ПУБЛІКАЦІЙ ТА ДОСЛІДЖЕНЬ

Актуальні проблеми європейської інтеграції достатньо широко висвітлені в науковій літературі такими дослідниками як С. Серьогін [1], В. Афендікова [2], Є. Бородін, В. Баштанник, Т. Савостенко та ін. Однак мало дослідженими залишаються регіональні особливості та специфіка міжнародної співпраці областей України, саме тому тема статті є актуальною.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Відповідно до Програми розвитку міжнародного та міжнаціонального співробітництва Вінницької області на 2011—2015 роки, протягом 2014—2015 років Вінницька обласна Рада спрямовувала свою діяльність на роз-

виток співробітництва з регіонами країн-членів Євросоюзу, країн СНД та інших країн світу [3].

Станом на січень 2015 року Вінниччина має близько 300 партнерських угод з регіонами та територіальними громадами країн світу. Найбільш динамічно розвивається співробітництво з регіонами Республіки Польща. У даний час реалізується понад 220 партнерських угод про торговельно-економічне, науково-технічне та культурне співробітництво територіальних громад області та Сьвентокшиського, Лодзинського, Великопольського, Малопольського, Мазовецького, Поморського, Опольського, Вармінсько-Мазурського і Підкарпатського воєводств Республіки Польща. Співробітництво реалізується на рівні районів, міст та місцевих громад.

Плідно розвиваються партнерські контакти між територіальними одиницями Вінницької області і Сьвентокшиського воєводства. Співробітництво у галузі економіки, екології, охорони здоров'я, культури, освіти, спорту та туризму реалізується на рівні районів, міст та місцевих громад. Великі групи вінничан беруть участь у різних заходах на території споріднених громад у Польщі.

Так, 10—14 квітня 2014 року делегація Вінницької області перебувала у Сьвентокшиському воєводстві Республіки Польща з метою участі в VI Міжнародній виставці сільського туризму та агротуризму "АГРОТРЕВЕЛ". Вінницька область виступила у якості міжнародного партнера виставки, тому експозиція області користувалась неабиякою популярністю серед польських та іноземних відвідувачів. Експозиція Вінниччини була представлена кращими здобутками народних майстрів області в писанкарстві та декоративно-прикладному мистецтві. Крім того, в рамках заходу, майстринями народної творчості проводились теоретичні та практичні заняття з писанкарства та інших видів народних ремесел.

Також, 21 серпня у місті Вінниці відбувся II Міжнародний інвестиційний форум "Вінниччина — бізнес в центрі України" за участю численних посадовців, дипломатів, бізнес-еліти з Польщі, Румунії, Білорусі, Молдови, Італії. Організаторами форуму виступили — Вінницька обласна Рада, Вінницька обласна державна адміністрація, Вінницька міська рада, громадська організація "Клуб ділових людей". Головна мета проведення форуму — презентація інвестиційного потенціалу Вінниччини і обласного центру, залучення до Вінницької області іноземних інвестицій, налагодження нових ділових зв'язків між країнами [1].

Голова обласної Ради Сергій Свитко та представники депутатського корпусу Вінниччини протягом 13—16 жовтня взяли участь у 7-му Європейському економічному форумі в м. Лодзь (Республіка Польща). Основною тематикою цього річного Форуму була енергія, у тому числі відновлювані джерела енергії. Крім того, пройшли зустрічі по секціях таких, галузей як: легка промисловість, торгівля; інформаційні технології; медицина, фармакологія, косметика; сучасне сільське господарство і харчова промисловість; сучасні будівельні матеріали.

За сприяння Вінницької обласної Ради та Єврорегіону "Дністер", на офіційне запрошення старости Ельблонгського повіту з 29-го серпня по 1-е вересня 2014 року, в Ельблонгському повіті Вармінсько-Мазурського воєводства (Республіка Польща), перебувала делегація Томашпільського району Вінницької області. В рамках візиту обговорювались питання щодо подальшої співпраці, яка буде ефективно розвиватись шляхом реалізації спільних проектів, в тому числі з використанням коштів Європейського Союзу, обміну досвідом у різноманітних сферах співпраці та проведенні спільних заходів соціально-економічного та культурного спрямування [2].

Надзвичайно динамічним є стан співпраці Вінницької області з Румунією. На даний час в області реалі-

зується понад 20 партнерських угод між територіальними одиницями Вінниччини та територіальними одиницями Румунії.

11 лютого 2015 року за сприяння Єврорегіону "Дністер" у м. Вінниця відбувся міжнародний форум "Вихід українських компаній за кордон — можливості, "підводні камені", ризики для бізнесу та шляхи їх мінімізації". Головним організатором виступила МВА SIC ACADEMY за участю провідних експертів у сфері менеджменту, франчайзингу, аудиту та SEO [4].

Участь у форумі взяли представники різних сфер бізнесу Вінницької області, які змогли ознайомитися з кращими практиками експорту продукції, франчайзингу та відкриття компанії або представництва за кордоном і обговорити наступні теми:

- маркетингові технології виходу на міжнародний ринок;

- побудова інтегрованих моделей продажів і залучення клієнтів на зарубіжних ринках;

- глобальне просування бізнесу на світовий ринок.

З метою обговорення можливих напрямків співробітництва в економічній сфері 15 травня 2015 року Вінницьку область відвідав керівник торгово-економічного відділу Посольства Чеської Республіки в Україні Дмитрій Черніков. В робочій зустрічі, яка відбулась в Департаменті регіонального економічного розвитку облдержадміністрації, також взяли участь керівництво Департаменту агропромислового розвитку та управління міжнародного співробітництва облдержадміністрації. Директор Департаменту регіонального економічного розвитку О.Якубик здійснив презентацію Вінницької області, її економічного та інвестиційного потенціалу. Також обговорювались можливі напрямки співробітництва між Вінницькою областю та Чехією, серед яких створення сільськогосподарських кооперативів на Вінниччині та розширення ринків збуту агропромислової продукції, а також будівництво доріг, залучення грантових коштів та ін. У свою чергу, Д. Черніков зазначив, що пріоритетними сферами для співробітництва із чеськими підприємцями та інвесторами є галузь сільського господарства, харчова та енергетична сфери. Також, дипломат звернув увагу, що в найближчі 6 місяців Україну планує відвідати так званий "агро-дипломат" із Чехії, а після його візиту можна буде розглянути можливість приїзду у Вінницьку область торгової місії чеських підприємців.

Також 4 червня 2015 року на Вінниччині перебувала делегація Латвійської Республіки у складі голови правління ТОВ Латвійський центр сільських консультацій та освіти Мартиньша Цимерменіса, консультанта з питань ветеринарної медицини ТОВ Латвійський центр сільських консультацій та освіти Гінтса Брієжкаліса та консультанта-експерта з питань ветеринарної медицини ТОВ Латвійський центр сільських консультацій та освіти Дайніса Арбіданса на чолі з Першим секретарем-заступником голови місії Посольства Латвії в Україні Лігітою Давидовою. За словами Першого секретаря, візит групи експертів до Вінницької області спрямований допомогти представникам молочної галузі області при їх виході на міжнародний ринок ЄС, третіх країн світу та подолати перехідний період при впровадженні санітарних норм та європейських стандартів у процесі заготівлі молока та виготовленні молочної продукції. Так, саме завдяки головуванню Латвії у ЄС з минулого року і було започатковано практику подібних зустрічей з регіонами України. Завдяки регіональним візитам Україною та безпосереднім зустрічам Надзвичайного та Повноважного Посла Латвії в Україні Аргіті Даудзе з керівництвом області минулого року та порушенням протягом зустрічей питанням з впровадження стандартів ЄС в галузі молочного господарства та кооперативної моделі господарювання і започаткувався даний вид співпраці. З цієї метою ще у 2014 році було орга-

нізовано робочий семінар до Латвії групи українських представників молочного господарства (за участі Вінницької області) з метою передачі передового досвіду. Після розпаду СРСР та перед вступом до ЄС Латвійська Республіка стикнулася із тими ж проблемами якості молока та молокопродукції, що і Україна та Вінничина, зокрема.

Тож, тепер експерти намагаються донести основні постулати, кроки та правильний шлях у сфері заготівлі молока та виготовлення молочної продукції для представників підприємств молочної галузі області та докладають максимум зусиль, аби за короткий термін пояснити та попередити основні помилки у даному напрямі, яких допустили латвійці у їх перехідний період.

Експерти проінформували про розвиток молочного виробництва в Латвії, розповіли, як Латвія на шляху до євроінтеграції реорганізувала молочне господарство, як відбувалося об'єднання молочних кооперативів і який результат мають нині.

Також голова правління ТОВ Латвійський центр сільських консультацій та освіти Мартиньш Цимерменіс зауважив, що для Вінницької області, та й для України також, дуже важливим на даному етапі перехідного періоду є створення та збереження "власного бренду" сільськогосподарської продукції, особливо молочної. Адже тільки так буде можливість ідентифікувати свою продукцію на міжнародному ринку та подолати протекціоністські перешкоди країн Європи та інших. Важливим моментом, на думку пана Мартиньша Цимерменіса, є у перспективі співпраця з латвійською стороною у сфері реалізації молочної продукції у КНР, що дасть реальну змогу вийти на азійський ринок вітчизняній молочної продукції.

Також експерти протягом візиту відвідали Літинський молочний завод Вінницької області, ознайомилися з його роботою, а вже наприкінці дня були сформовані основні підсумки та поради, що стосувалися молочної галузі як Вінницької області, так і України загалом. Члени делегації зауважили, що у рамках Програми співробітництва Латвійської Республіки та України, планується ще візити до Латвії представників молочної галузі області.

У рамках Тижня сталої енергетики в Україні, під час відкриття ІХ Міжнародної конференції "З Угодою Мерів до енергонезалежності: Виклик прийняти!", яка проходила в області 16—17 червня, місту Вінниці вручили "Європейську енергетичну відзнаку" [3].

Зазначимо, що щорічну конференцію, що об'єднує українські міста, які є лідерами у сфері енергоефективності та енергозбереження, проводить Асоціація "Енергоефективні міста України" спільно з Вінницькою міською радою під егідою Європейської ініціативи Угода Мерів. Організатори прагнуть привернути увагу фінансових організацій та влади до українських міст, показати здійснені кроки цих міст у напрямку енергоефективності, їх позитивні практичні приклади та реалізовані проекти. Так, участь у міжнародному форумі з енергоефективності взяв голова обласної державної адміністрації Валерій Коровій, який отримав Сертифікат, що засвідчує роль Вінниччини, як територіального координатора впровадження в регіоні енергоефективних заходів в рамках здійснення Угоди Мерів.

Швейцарія є ще одним надійним партнером, з яким Вінничина може результативно працювати, як доказ — низка успішно реалізованих проектів. Початком співробітництва та налагодження тісних партнерських взаємовідносин між Вінницею та Швейцарією став проект "Цюрихські трамваї для Вінниці", коли місто безкоштовно отримало більше сотні цюрихських трамваїв. Тоді, мало хто вірив в успіх даного проекту, а нині — це візитівка обласного центру. Також Вінниця стала одним з трьох пілотних міст, які беруть участь у ще одному про-

екті, — "Енергоефективність в житловому секторі України". Продовжується реалізація швейцарсько — українського проекту по забезпеченню енергоефективності та водозабезпеченню області, "DESPRO". Сьогодні це один із найуспішніших проектів в рамках технічної допомоги.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК

Таким чином, органам місцевого самоврядування та державної влади необхідно звернути увагу на забезпечення конкурентоспроможності регіону на сучасному етапі європейської інтеграції України, яка повинна включати такі напрями, як:

- якість людського капіталу, його роль у підвищенні рівня конкурентоспроможності регіону;
- стратегія сприяння національним та іноземним інвестиціям, як найважливіший чинник підвищення конкурентоспроможності регіону;
- подолання інституційної недосконалості у розвитку конкурентного середовища регіону;
- розвиток торгівлі товарами та послугами як чинник підвищення рівня конкурентоспроможності регіону в умовах глобалізації;
- напрями сприяння розвитку міжрегіональних господарських зв'язків і транскордонного співробітництва;
- основні регіональні особливості та чинники конкурентоспроможності регіону в умовах глобалізації економіки [3].

Загалом Вінничина продовжує постійно розширювати коло своїх міжнародних партнерів та займає активну позицію у прагненні до європейської інтеграції шляхом проведення різноманітних заходів проєвропейського спрямування.

Література:

1. Серьогін С. Соціальні аспекти між державою та суспільством у контексті глобалізаційних та інтеграційних процесів / Серьогін С. // Актуальні проблеми європейської інтеграції та та євроатлантичного співробітництва України: Матеріали 9-ї регіон. наук.-практ.-конф., м. Дніпропетровськ. — Д.: ДРІДУ НАДУ, 2012. — С. 9—13.
2. Афендікова В.І. Проблеми регіонального розвитку у контексті європейської інтеграції України та глобалізації / Афендікова В.І. // Інвестиції: практика та досвід. — № 3. — 2009. — С. 31—32.
3. Звіт про діяльність Вінницької обласної Ради у сфері зовнішніх зв'язків та промоції за 2014 рік [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.vinrada.gov.ua>
4. Офіційний сайт Єврорегіону Дністер [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://dnier.eu/>

References:

1. Ser'ohin, S. (2012), "Social aspects between state and society in the context of globalization and integration processes", Aktual'ni problemy ievropejs'koi intehratsii ta ta ievroatlantychnoho spivrobitnytstva Ukrainy: Materialy 9-i rehion. nauk.-prakt.konf. [Actual problems of European integration and Euro-Ukraine: Proceedings of the 9th Region. scientific-prakt.konf.], DRIDU NADU, Dnipropetrovs'k, Ukraine, pp. 9—13.
2. Afendikova, V.I. (2009), "Problems of regional development in the context of Ukraine's European integration and globalization", Investytsii: praktyka ta dosvid, vol. 3, pp. 31—32.
3. Vinnytsia Regional Council (2015), "Report on Vinnytsia Regional Council in the field of external relations and promotion for 2014", available at: <http://www.vinrada.gov.ua> (Accessed 5 September 2015).
4. Dniester Euroregion (2015), available at: <http://dnier.eu/> (Accessed 5 September 2015).

Стаття надійшла до редакції 08.09.2015 р.